

KORTÁRS VILÁGIRODALMI KUTATÓCSOPORT

Világirodalmi érdeklődésű kollégák, filológusok: a nem magyar és a magyar nyelvű irodalmak oktatói alulról induló kezdeményezéssel évtizedek óta együttműködünk változatos módokon. Közös órák, kiadványok és – többnyire az egyetem falain kívül megtartott – események is fémjelzik munkánkat. Ezt a rendszeres tevékenységet foglaltuk össze egy idő után a kutatóköri ([Kortárs Világirodalmi KutatóKör](#)) megnevezéssel, majd pályáztunk és kaptuk meg a bejegyzett kutatócsoporti státuszt.

A tagok szubjektív fókuszából kirajzolódnak az egyes irodalmak (így a magyaré is) nemzetközi kontextusai, az egy időben más névvel zajló jelenségek, irányok, felsejlik az írók és művek országok közti, változó országhatárokon átnyúló életútja, pályáíve. Evidens szempontunk a bármely származású, nyelvű és különféle kultúrákból kiinduló alkotók nemzetközi recepciójának követése, sőt rákérdezünk az általunk elsődlegesen kutatott irodalmi mező sajátosságainak meglétére, lenyomatára a másik térfelén. Így lépünk dialógusba, bahtyini kategóriával polilógusba [A perifériáról a centrum](#) (Világirodalmi áramlás a 20. század középső évtizedeitől, From Periphery to Centre. Trends in World Literature from the Middle Decades of the Twentieth Century to the Present: periferia.btk.pte.hu) című, röviden pc-nek hívtott, immár négykötetes, soknyelvű interaktív világirodalom-történetünkben is. Érdeklődésünk középpontjában a határhelyzetű, többféle/többszörös/változatos identitású alkotók állnak. PTE BTK-centrumú csoportunk országos és nemzetközi hálózatot hozva létre Szlovéniától Indiáig, Latin-Amerikától Oroszorszáig köt össze és szó több-személyes történethálót az utóbbi száz év irodalomtörténeti alakzataiból műfordítók, lektorok, egyetemi oktatók, kutatók narratíváiból, velük magukkal. Köteteink bemutatóira rendhagyó helyszíneken, esetenként összművészeti performanszként

kerítettünk sort. A szakrális irodalmi hagyományt feldolgozó könyvünk megjelenésekor az ókeresztény sírkamra galériáján gyerekrajzok és személyes, a szöveget idéző tárgyak kíséretében, kulturális régiókat, stílusokat összekötő zenével ismertettük *egymás* tanulmányát.

Nemcsak kortárs irodalmakat kutatunk tehát, de a jaussi recepcióesztétika belátását vallva érzékenyek vagyunk a régebbiek máig ható visszhangjára, a jelen horizontján történő megéledésére. Értelmezzük a történeti távolság befogadást alakító összetevőit, a szövegek mai olvasatlehetőségeinek mikéntjét – keletkezési kultúrákon belül és kívül változatos pozíciókból, egymás látószögeiből, eredetiben és fordításban olvasva a műveket. Ennek jegyében tártuk fel a százéves Szabó Magda-hagyatékot születésének centenáriumán a halála óta eltelt tíz év távlatából korszerűségére, modernitására, bámulatos világsikerének okára kérdezve műfordításain át is nemzetközi konferenciánkon. Ezt, mint számos hasonló rendezvényünket együtt jegyezzük a PTE BTK Klasszikus (& Komparatistikai) s Modern Irodalomtörténeti (& Irodalomelméleti) Tanszékével, valamint több tucatnyi eseményünk civil partnerével, a Pécs-decentrum Kulturális Egyesülettel, amely iskolán túli gyakorlóhelye tanárszakos diákjainknak. *Bántalmazás a gyermeki irodalomban* című kerekasztal-beszélgetésünkre pszichológust, művészetterapeutát és ifjúsági írókat hívtunk a Trafik Kávéházba. *Eltérülő nemiség* című kétnapos rendezvényünkön Nadasdy Ádám, Borgos Anna, Kiss Tibor Noé is beszélgettek velünk és egymással kedvenc helyszínünkön, a Civil Közösségek Házában nyelvi, szociológiai, pszichológiai kutatásaikról és irodalmi műveikről.

Reménybeli hallgatóinkat: a középiskolásokat minden többnapos eseményünk bevonja valamiképpen. *Nőuralom?!* című „kultúroltasunkat” a Pécsi Művészeti Gimnázium drámatagozatosainak Arisztophanész-előadása köré rendeztük. Az eltérő nemi identitásokról (*Elté-*

rülő nemiség), a hagyományhoz fűződő viszonyról (*A tradíció mint feladat*), a nemzedéki átjárásokról szóló rendezvényeinkre egyaránt elhívtuk őket. A Szabó Magda műveiből könyvborítokat (általános iskola) és könyvtraileret (középiskola) tervező vetélkedő győzteseinek rendhagyó irodalmi foglalkozás és különféle szakmai szervezetek díjai jártak a konferencia első napján. Az Üres Tér színházi társulat performanszai is rendre helyet kaptak rajtuk a *Török tükör* és az *Egri csillagok* párhuzamos, cím nélküli olvasása és más performanszok által. Rendszeresen vendégeink a pécsi kulturális szcéna tagjai: írók, zeneszerzők, képzőművészek, színészek sőt a diszciplínák közti párbeszéd jegyében más szakmák, tudományágak képviselői is velünk tartanak a megértésre törekvést és interdiszciplinaritást megvalósító kerekasztalainkon.

Volt és jelenlegi kollégáink és hallgatóink rendszeres résztvevői programjainknak. Az utóbbiak sem csak passzív látogatói, hanem egyenrangú szervezői és lebonyolítói azoknak. Velük alakítjuk ki a szekciókat, előadhatják témába illő stúdiumaik eredményeit, alkalmazott irodalomtudományi szakirányunk keretében közösen lektoráljuk, korrektúrázzuk a konferenciákból készült kiadványokat. Organikus alumni térként működik csoportunk

holdudvara, amibe beletartoznak azok, akiket megérintettek eseményeink s visszajárnak rendszeresen a későbbiekre is. Bekapcsolódnak új formációinkba, így a karantén(ok) alatt kiadott *Másfél méter távolság*

(masfelmetertavolsag.blog.hu) című kulturális blogunkba. Ide, mint legtöbb megnyilvánulási formánkba, követ bennünket a pc országos és külföldi szerzőgárdája, akik változatos tematikájú és módszertanú produktumainkban lehe-

tőségeinkhez és lehetőségeikhez mérten részt vesznek – személyes jelenlétű fórumokon ösztöndíjaikkal és pályázatainknak köszönhetően, de leginkább gratis, önköltségen. A közelség s az intézményi kooperáció könnyítettsége folytán a határon túli magyar (Benyovszky Krisztián: Felvidék, Samu János, Koncsos Kinga, Beke Ottó: Vajdaság) s a tagolt szláv (Pálfalvi Lajos, Jolanta Jastrzębska, Darja Anyiszimova, Ljudmila Safronova) irodalomtörténeti kapcsolatháló a legerősebb. Mind a blogban, mind karmaművészeti eseményeinken az irodalom- és kultúratörténeten *belül* is vagyunk (műalkotásokat mutatunk be, egymást szövegeit fordítjuk és adjuk elő), de közérzeti-kulturális estjeinken, rendezvényeinken ezeken túlmutató, hangulatos, atmoszférikus témákat is megszólaltatunk. Ilyen volt a *Köztünk élő külföldi férfiak* a környezetünkben élő, a pécsi egyetemen oktató, más országból származó férjekkel folytatott oldott kultúráközi beszélgetés a nők helyzetéről nálunk és más nemzeteknél.

Időről időre irodalomterápiás alkalmakat (*A Szeretet változatai – Rá-Olvadó-Kör, Ulickaja-regények*) és közös órákat tartunk. Kortárs angolszász, német, orosz és magyar nőíróktól olvastunk Vöő Gabriellával, Hammer Erikával, Sándorfi Edinával egymás szakmai ajánlatai nyomán nagy érdeklődés mellett zajló szemináriumunkon. A regények közös, dialogikus feldolgozása a négyoktató kurzuson számos megközelítést, dolgot eredményezett, amit viszontláttunk diákköri- és diplomamunkákban, valamint doktori disszertációk alapjául is szolgálnak.

A beszámolót készítette: V. Gilbert Edit
a kutatócsoport vezetője

Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék

